

DE GEHEIME SCHATKAMER
Grootletterboek

DE GEHEIME SCHATKAMER
Grootletterboek

Fredrik Hamer

Schrijver: Fredrik Hamer

Coverontwerp: Fredrik Hamer

ISBN: 9789464488043

© Fredrik Hamer

Hoofdstuk 1

‘Mensen zonder benen vinden alle schoenen mooi.’

Het was een zin die een Italiaanse immigrant uitsprak, toen zijn kleindochter een cadeau kreeg, dat niet op haar verlanglijstje stond. Het meisje was buitengewoon begaafd, en ze begreep meteen wat haar grootvader bedoelde. De jongedame was echter ook eigenwijs. Als Juffrouw Pruilsnuit vierde ze op 3 mei 1965 haar tiende verjaardag.

Haar echte naam was Isabel Quant, IQ voor vrienden. Ze was de zevende dochter van een wereldberoemde wetenschapper en een succesvolle schrijfster van kinderboeken. Een nakomelingetje, dat door haar zussen goed werd verwend. Isabel droeg altijd jurken, en met haar lange blonde haren, grote blauwe ogen en aantrekkelijk gezichtje was ze het populairste meisje in de klas.

Isabel woonde in een grachtenhuis in het centrum van een middelgrote stad. De voormalige directeurswoning uit 1870 werd in opdracht van de eigenaar van een sigarenfabriek gebouwd. De ontvangsthal was drie verdiepingen hoog, diep en breed. In de koude maanden van het jaar organiseerden haar ouders in deze ruimte klassieke concerten en literaire lezingen, die alleen met een schriftelijke uitnodiging

bezocht konden worden. Isabel beeldde zich graag in dat ze een prinsesje was als ze de met tapijt beklede marmeren trap in de vestibule afliep. De stucdecoraties gaven de ruimte het aanzien van een stadspaleis. De dienstmeisjes giechelden vrolijk als ze Isabel voorbij zagen zweven. Iedereen in huis hield van het jongste kind.

De slaapkamer van Isabel lag op de eerste verdieping. De twee hoge ramen keken uit op de achtertuin, die in Franse stijl was aangelegd. Isabel zat vaak lezend op de vensterbank. Het was het enige plekje in huis waar ze ongestoord haar eigen werkelijkheid kon realiseren, ver weg van de verplichtingen die het dagelijkse leven van haar eiste. Ieder kind heeft een vluchtstrook nodig.

De inrichting van de slaapkamer oogde volwassen. Het speelgoed lag netjes opgeruimd in de eiken kasten rechts, en de poppen op het dressoir waren zo deftig gekleed, dat je je niet kon voorstellen dat er ooit iemand mee speelde. Boven het bed, dat links tegen de muur stond, hing een schilderij van Barend Cornelis Koekkoek. Het was een winterlandschap waar Isabel als koukleum liever naar keek dan in leefde. Haar vader had het werk speciaal voor haar gekocht toen ze nog in de luiers liep. Hij hoopte zo zijn liefde voor de kunst op haar over te brengen. Niet zonder succes. Isabel was dol op galleries en museums. Ze hoopte later een beroemde kunstenares te worden. Isabel wist alleen nog niet in welke richting. Eentonige mensen hebben minder moeite met kiezen.

Isabel was op deze zaterdagochtend druk bezig met de voorbereidingen van het verjaardagsfeestje, dat voor de volgende dag op de agenda stond. De gasten kwamen uit alle hoeken van het land, en dat zorgde voor stress bij het personeel. Zelf bleef Isabel kalm; ze had het karakter van haar vader geërfd. Op het bureau, dat voor het raam rechts stond, lag het programma, dat Isabel samen met haar moeder had samengesteld. Ze hield van noteren. Haar oudste zus noemde het verlangen om alles in lijstjes vast te leggen plagend autistisch gedrag. Voor Isabel was het niet meer dan logisch om alles op papier te zetten. Een goede voorbereiding is het halve werk.

Juist op het moment dat Isabel het gevoel had dat alles onder controle was kwam Bebe, de meest ervaren dienstbode,

opgewonden de slaapkamer van Isabel binnenstormen.

‘Er is een ongeluk gebeurd,’ riep Bebe met trillende stem. ‘Een jongen is van de brug gevallen. Ik vrees dat hij dood is.’

‘Wat vreselijk,’ riep Isabel ontzet en ze vloog van de bureaustoel. ‘Iemand die ik ken?’

‘Het is Jimmy,’ antwoordde Bebe zachtjes en met het hoofd gebogen. ‘Je vriendje van school.’

De blik van Isabel verstarde toen ze de naam van het slachtoffer hoorde. Jimmy was haar beste maatje. Met hem speelde ze vaak scènes na uit Hollywoodfilms. Vanuit de ramen kon ze de woning van Jimmy zien liggen. Het was veruit het kleinste huisje in de buurt. Isabel mocht van haar vader niet in de smalle straat om de hoek komen. Hij vreesde voor een

ongezonde belangstelling van de werklui voor zijn kleine meid. Arbeiders hebben nu eenmaal andere normen en waarden, was zijn gedachtegang. Je moet een wolf geen prooi voorhouden.

‘Hoe kan Jimmy nu van de brug vallen?’ wilde Isabel weten, nadat ze het slechte nieuws had verwerkt. ‘Hij is een geboren klimmer.’

‘Iemand schijnt het arme joch te hebben geduwd,’ fluisterde Bebe geheimzinnig.

‘Dat is toch vreselijk,’ riep Isabel, terwijl ze met een verontwaardigd gezicht weer op de bureaustoel plaatsnam.

‘Een arbeider van de papierfabriek heeft Jimmy naar huis gebracht,’ zei Bebe. ‘De jongen lag bewegingloos en met de ogen gesloten in zijn armen. Zijn gezicht zat vol met bloed.’

‘Heb je het zien gebeuren?’ vroeg Isabel gespannen.

‘Nee. Ik heb het alleen van horen zeggen,’ antwoordde Bebe bijna teleurgesteld. ‘Je mag iemand die zwaargewond is niet optillen. Daarom denk ik dat de jongen is overleden.’

Het meisje zuchtte diep. Met tranen in de ogen staaarde ze naar buiten. Jimmy was de enige klasgenoot die ze voor het feestje zondagmiddag had uitgenodigd. Isabel besepte plots dat ze haar familie en de overige gasten moest teleurstellen. Ze was emotioneel niet in staat om in een zwarte jurk haar verjaardag te vieren.

‘Dank je, Bebe,’ sprak Isabel uiteindelijk. ‘Je kunt gaan.’

‘Gaat het wel?’ vroeg het dienstmeisje bezorgd. ‘Je ziet zo bleekjes.’

Isabel ging op de rand van het bed zitten en staarde verdrietig naar de bedrijvigheid in de kastanjeboom bij de burens links. Het was een leven dat ze graag in Jimmy zag.

‘Denk je echt dat Jimmy dood is?’ hoorde Isabel zichzelf vragen. Ze wachtte niet op een antwoord en rende naar het raam links. Het was doodstil bij de woning van Jimmy. Alsof het slechts een plaatje was in haar herinnering.

‘Misschien moet ik mijn condoleances overbrengen aan de ouders,’ zei Isabel en ze rechtte haar rug. ‘Dat lijkt me wel zo beleefd. Denk je ook niet, Bebe?’

De dienstbode ging voorovergebogen naast het meisje staan en streelde haar rug.

‘Dit is niet het juiste moment, IQ.’

Isabel leek de vrouw niet te horen.

‘Ik moet naar Jimmy toe,’ mompelde ze bijna in trance. ‘Ik kan het gewoon niet geloven. Niet Jimmy. Niet mijn Jimmy!’ Huilend viel het meisje met haar gezichtje op de roze sprei van het bed. ‘Niet mijn Jimmy!’

Bebe ging naast Isabel op het bed zitten. Bedroefd troostte ze het meisje, dat ze al vanaf haar geboorte kende. Ze kon haar ogen ook niet drooghouden.

‘Ik zal zien of ik meer informatie kan krijgen over de toestand van je vriendje,’ beloofde Bebe, terwijl ze richting de deur slofte. ‘Wellicht valt het allemaal mee.’ De dienstbode geloofde haar eigen woorden niet.

Isabel vond het fijn dat ze even alleen kon zijn met haar verdriet. Ze voelde zich ongemakkelijk met een betrand gezicht. Ouders en grootouders konden goed de

schijn ophouden in slechte tijden. Isabel wist nu dat dit voor haar niet zo eenvoudig was. Het was wellicht de jonge leeftijd die haar parten speelde. Volwassenen waren in haar ogen kinderen zonder emoties.

Isabel had de neiging de rest van de dag snikkend in bed door te brengen. Ze kon gewoon niet geloven dat Jimmy was overleden. De jongen was als een kat met negen levens. Hij kwam altijd op zijn pootjes terecht. Er was nu blijkbaar iets vreselijks misgegaan.

Isabel staarde opnieuw uit het raam. De rust bij de woning van Jimmy was niet logisch gezien het ongeval. De mededeling van Bebe dat ze alles van horen zeggen had beviel het meisje ook niet. Ze wist dat de dienstbode van overdrijven hield.

Isabel stond op en ordende haar jurk in de staande spiegel naast het bed. Ze

besloot haar vader voor de uitzondering ongehoorzaam te zijn. Over het algemeen vond Isabel zijn strengheid prettig. Het gaf een gevoel van zekerheid dat ze wist wat wel en wat niet was toegestaan. Dat gold voor beide partijen. Maar vandaag was alles anders. Het leek Isabel niet meer dan fatsoenlijk om de familie van Jimmy haar medeleven te tonen. Dit wilde ze niet samen met haar ouders doen. Ze was tenslotte al vier dagen tien jaar oud.

Isabel aarzelde over de kleur van haar jurk en de haarlinten. Die waren te rood voor een condoleance. Het was echter zaterdag, de dag van de vrijheid voor scholieren, en ze had sowieso geen zin om zich om te kleden. De ouders van Jimmy zouden het haar niet kwalijk nemen, hoopte Isabel.

De drukte aan de gracht overviel het meisje. Rouw verlangde naar rust. Voor veel bewoners was de zaterdag echter een normale werkdag. Ook deden veel mensen boodschappen. Verder was er een postzegelmarkt op het plein, niet ver lopen van de woning. Alleen op zondag was het centrum van de stad een dorp. Met kloppend hart liep Isabel naar de brug, die schuin tegenover het huis lag. Gespannen keek ze naar beneden. Isabel schrok van de hoogte. Er was nergens bloed te zien. Dat verraste haar. De werven waren al jaren niet schoongemaakt. Het water stonk naar het riool. Isabel kon zich niet voorstellen dat een kind een val van de brug kon overleven. Ze vreesde dat Bebe toch gelijk had. Jimmy was dood!

Bij de ingang van de geboortestraat van Jimmy aarzelde Isabel. De woningen zagen

er onguur uit. Er was geen levend wezen te zien. In de verte zag ze een fiets staan; auto's ontbraken. De huizen, die bijna allemaal uit meer dan twee verdiepingen bestonden, maakten een verwaarloosde indruk. Ook zag ze een winkeltje, een kroeg en de achteringang van het magazijn van de papierfabriek. Isabel kon zich niet voorstellen dat ook maar iemand hier wilde wonen. Het was gewoon eng.

Behoedzaam liep Isabel langs de huizen aan de rechterkant van de straat, alsof het meisje hoopte een woning in te kunnen vluchten als ze door een arbeider of door een andere maniak werd aangevallen. De alarmerende woorden van de vader hadden meer indruk op Isabel gemaakt dan goed voor haar was. Angst was een slechte raadgever.

Op de deur van de woning van Jimmy hing een groot bord van de gemeente. “Onbewoonbaar verklaard” stond erop. Verder een waarschuwing dat het volgens de wet niet was toegestaan om het huis te betreden. Isabel kon het niet geloven. Het was vast een grap. Of ze was bij het verkeerde adres. Je kon toch niet wonen in een gebouw dat elk moment in elkaar kon storten, dacht het meisje verbijsterd. Onzeker keek ze om zich heen. Dit was toch het kleinste huisje in de straat. Isabel liep iets terug en keek bij de burenen naar binnen. De woonkamer stond vol troep. Het bleek een winkeltje in tweedehands spullen te zijn. De naam van het bedrijf bezorgde haar koude rillingen. “Vuyle Harry” stond er met grijszwarte letters aangeplakt. Isabel hoopte van harte dat ze de eigenaar nooit zou ontmoeten. Het ging

ongetwijfeld niet om een fatsoenlijke burger.

Isabel durfde niet bij Jimmy aan te bellen. De dreigende woorden op de voordeur van haar vriendje echoden nog na in het hoofd. Het laatste wat Isabel wilde was de tien kaarsjes uitblazen in een koude politiecel. Teleurgesteld wandelde het meisje terug richting de gracht.

Plots riep iemand haar naam. Isabel keek om en zag een vrouw in de deuropening staan. Het was Annie de Jeeger, de moeder van Jimmy. Ze had een mager gezicht, dat sterk was getekend door de stress. De haarspelden had ze, zoals altijd, met een haarkapje afgedekt. Annie stond op het punt om naar het werk te gaan. Elke zaterdag verdiende de vrouw wat geld bij als helpende in een verzorgingstehuis. Haar echtgenoot paste in het weekend op

de kinderen, maar de beroepsmilitair was deze maand op oefening in het buitenland. Annie stond er nu dus alleen voor. Ze was dan ook blij om Isabel te zien.

'Je komt precies op tijd, IQ,' riep Annie, terwijl ze haar jas aantrok. 'Ik moet naar mijn werk en ik laat mijn zoon niet graag alleen.'

'Jimmy leeft nog?' vroeg Isabel hoopvol. Haar hart begon van opwinding sneller te kloppen. Ze rende terug naar de woning.

'Nog wel,' gromde de moeder. 'Als zijn vader hoort wat hij allemaal heeft uitgespookt, dan krijgt hij flink op zijn donder. Van de brug vallen. Het is toch godgeklaagd!'

Annie liep mopperend de gang in, zonder zich nog verder om de bezoeker te bekommeren.

'Hoe vaak heb ik je niet verteld dat je niet op de brug mag spelen?' hoorde Isabel de moeder geëmotioneerd roepen. 'Hoe vaak, Jimmy? Hoe vaak?' De vrouw klonk bijna wanhopig.

'Dat weet ik niet,' antwoordde een zielig stemmetje. 'Ik wist niet dat ik moest tellen.'

Isabel maakte een vreugdesprongetje. Jimmy was niet overleden. Sterker nog, door de reactie van haar klasgenoot wist ze dat de jongen heerlijk zichzelf was. Bijna irritant grappig.

Isabel liep met grote tegenzin de gang in. Ze had amper twee stappen gezet en de voordeur vloog door de wind met een harde klap dicht. Het meisje rende geschrokken naar de achterkamer.

'Het huis. Het huis stort in,' riep Isabel met trillende stem.

Annie en Jimmy lachten geamuseerd.

'Dat bord hangt er al maanden,' zei Annie ter geruststelling. 'We staan op de wachtlijst voor een andere woning. Je weet hoe ambtenaren zijn.'

'Niet echt,' moest Isabel bekennen. Geïntregerd keek ze om zich heen. De achterkamer was in haar ogen klein. Links onder de houten uitbouw van de trap stond een ronde eettafel met drie stoelen en een kruk. In het kleed zaten kleine brandgaten. Het gelige behang en de dunne vloerbedekking waren ongetwijfeld niet de keuze van een wereldberoemde binnenhuisarchitect. Rechts onder de schoorsteen was een zwarte kolenkachel geplaatst. In de hoek naast de keukendeur stond een fauteuil met daarachter een radiokast. De tv tegenover de eettafel was zo klein als een postzegel. Isabel begreep

nu waarom Jimmy liever naar het clubhuis ging om films te kijken. De achterkamer werd door twee schuifdeuren gescheiden van de voorkamer naast de gang. Deze vierkante ruimte met uitzicht op de straat was gereserveerd voor de visite, zo vertelde mevrouw De Jeeger. Jimmy mocht daar niet komen. In de voorkamer stond een grijs bankstel. Ook een salontafel ontbrak niet. De gordijnen waren zo dun dat zelfs slechtzienden naar binnen konden kijken. Maar wie wilde dat?

Jimmy lag midden in de achterkamer op een matras. De jongen lachte blij toen hij Isabel zag, en het meisje glimlachte lief terug. Ze was opgelucht hem te zien. Isabel begreep nu beter waarom de familie van Jimmy klein van stuk was. Er was geen ruimte om te groeien.

'Is alles goed met Jimmy,' vroeg Isabel beleefd aan de moeder van de jongen.

'Een zware hersenschudding, volgens de dokter,' antwoordde Annie, terwijl ze haar neus poederde. 'Hij moet een paar dagen het bed houden. Het zou fijn zijn als je hem even gezelschap kunt houden. Ik moet naar mijn werk en mijn dochter logeert bij een vriendinnetje.'

'Natuurlijk wil ik dat,' reageerde Isabel enthousiast. Ze bedacht ineens dat het verjaardagsfeestje niet afgelast hoefde te worden.

'Normaal gesproken slaapt Jimmy op zolder,' zei Annie, en ze pakte haar handtas. 'Daar kan ik hem onmogelijk in de gaten houden. Het is soms net een aapje.' De vrouw zuchtte diep.

'Je slaapt op zolder?' vroeg Isabel een beetje verbaasd aan Jimmy.

'Samen met mijn zusje. We hebben maar één slaapkamer. Daar slapen mijn ouders.'

'Wat grappig om arm te zijn,' giechelde Isabel.

'We kunnen niet allemaal een filmster zijn,' verzuchtte Annie bitter, terwijl ze de bezoeker secondelang aanstaarde. 'Ik moet naar mijn werk. Jullie redden je wel?'

'Dat komt wel goed,' beloofde Isabel. 'Volgens mijn ouders heb ik een groot verantwoordelijkheidsgevoel.'

'Fijn om te horen,' zei Annie. 'Ik ben de hele ochtend bezig geweest om het huis schoon te maken. Het zou prettig zijn als jullie geen rommel maken.'

'Geloof me, mevrouw De Jeeger,' zei Isabel plechtig. 'U zult nog geen kruimeltje op de grond vinden als u terugkomt van het werk.'

'Heel verstandig,' grinnikte Annie, terwijl ze de gang inliep. 'We hebben namelijk last van muizen en ratten.'

Het meisje voelde zich plots niet lekker.

Isabel ging naast het matras op de knieën zitten. Aandachtig bestudeerde ze het gezicht van Jimmy. De verknipte bruine haren staken alle kanten uit, en zijn groene ogen straalden een opgewektheid uit, die aanstekelijk was. Het viel haar op dat de jongen geen schrammetje had overgehouden aan zijn val van de brug. Bebe had duidelijk overdreven met haar verhaal over het bloed.

'Hoe kun je een zware hersenschudding oplopen zonder gewond te raken aan je hoofd?' vroeg Isabel uiteindelijk.

'Een arbeider op de werf ving me op,' antwoordde Jimmy. 'Ik klom over de leuning en wilde naar de overkant van het

water lopen. Mijn neus kriebelde. Toen ik wilde krabben verloor ik mijn evenwicht.'

'De gevolgen hadden zeer ernstig kunnen zijn,' zei Isabel streng. 'Waar zat je verstand? Je zult mij nooit ergens naar beneden zien vallen.'

'Ik speelde alleen maar,' zei Jimmy nors.

'En het bloed? Volgens onze dienstbode zat je gezicht onder met bloed en was je bewusteloos.'

'Ik was niet gewond aan mijn hoofd,' zei Jimmy. Hij lachte gemeen. 'Ik deed alsof ik was flauwgevallen. Ik was bang dat ik van mama klappen met de mattenklopper zou krijgen.'

'Ze slaat je met de mattenklopper?' riep Isabel verontwaardigd.

'Alle moeders doen dat.'

'Niet mijn moeder,' zei Isabel. 'Alleen het idee al.'

Isabel stond op en controleerde haar jurk op vlekken. Ze wilde graag schoon over straat.

'Jammer dat we nu niet samen mijn verjaardagsfeestje kunnen voorbereiden. Ik had een lijstje samengesteld met activiteiten voor vanmiddag.'

Jimmy sprong van het matras en ging naast Isabel staan.

'Ik mankeer niets. We kunnen naar jouw huis gaan als je wilt. De kok maakt altijd warme chocolademelk voor me klaar.'

'Ik weet niet,' aarzelde Isabel. 'Je moeder wordt vast heel boos als je niet in bed blijft. Waar is je vader overigens?'

'Op oefening in het buitenland,' antwoordde Jimmy trots. 'Hij rijdt in een tank. Ik heb je toch verteld dat hij een oorlogsheld is?'

Isabel keek haar klasgenootje strak aan.